

РЕШЕНИЕ

КАРАР

№ 19

19 февраль 2021 ел

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлегенде муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә һәм Олы Шүрнәк авыл жирлегендә яшәүчеләрнең жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу хокукларын тәмин итү, Олы Шүрнәк авыл жирлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен хокукый һәм оештыру нигезләре булдыру максатларында, Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлегенде Советы

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл жирлегенде муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе турындагы нигезләмәне, кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәис

Н.И. Мельников

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк авыл жирлегенде муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе турындагы нигезләмә

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге Нигезләмәнен гамәлдә булу өлкәсе

Әлеге Нигезләмә территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәтләрне жайга сала һәм территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру, аның эшчәнлеген һәм гамәлгә ашыруын туктату белән бәйле мәсьәләләргә кагыла.

Статья 2. Территорияль ижтимагый үзидарә

1. Олы Шүрнәк авыл жирлегенде муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында "2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасының башка законнары, Муниципаль берәмлек уставы, жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары белән әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукына уналтынчы яшкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр ия.

3. Территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукына түбәндәге хокукый вәкаләтләр керә:

инициатор булырга, ул яши торган территориядә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә куюда катнашырга;

территорияль ижтимагый үзидарә үткәрә торган гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә катнашу;

территорияль ижтимагый үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга;

территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген турында мәгълүматны контрольдә тоту һәм алу хокукы.

4. Аның Уставы нигезендә территорияль ижтимагый үзидарә юридик зат була ала.

Статья 3. Олы Шүрнәк авыл жирлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру принциплары

1. Олы Шүрнәк авыл жирлегендә территорияль ижтимагый үзидарә принципларда тормышка ашырыла:

законлылык, иреклелек, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен саклау һәм яклау;

территорияль ижтимагый үзидарә органнарының хәбәрдарлыгы һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу, сайлаулары һәм контрольдә тотуы,

бөтен муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләре белән тиешле территориядә халык мәнфәгатьләрен яраштыру;

жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз инициативаларын кабул итү һәм гамәлгә ашыруда мөстәкыйльлек һәм жаваплылык;

территорияль ижтимагый үзидарә органнары белән конструктив хезмәттәшлек;

территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру формаларын халык тарафыннан сайлап алу иреге.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә санап үтелгән принциплар жирле үзидарә органнарының норматив хокукый эшчәнлегенә һәм территорияль ижтимагый үзидарәнең гамәли эшчәнлегенә нигезе булып тора.

Статья 4. Территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары һәм төп юнәлешләре

1. Территорияль ижтимагый үзидарәнең максатлары булып тора:

- гражданнырны турыдан-туры яшәү урыны буенча жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә жәлеп итү;

- кешенә яшәү урыны буенча яшәү тирәлегенә сыйфатын күтәрү;

- жирлек халкында алардан файдалануда булган муниципаль милеккә һәм торақ-коммуналь хужалык объектларына карата жаваплы мөнәсәбәт формалаштыру.

2. Территорияль ижтимагый үзидарә бурычларына аның Уставы белән кертелергә мөмкин:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча халыкның үз инициативаларын гамәлгә ашыру өчен жәмәгать эшләрен оештыру;

устав белән территорияль ижтимагый үзидарә компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча фикер алышуны оештыру;

территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә өчен кирәкле мәгълүматны алу һәм тарату;

жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакияте органнары белән хезмәттәшлек;

территорияль ижтимагый үзидарә территориясендә муниципаль хезмәтләр эшен камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү һәм кертү;

халыкның фикерен ачыклау, шул исәптән сораштыру һәм анкеталаштыру үткәру;

территориаль ижтимагый үзидарә территориясе торышын тикшереп тору; гражданнарға торак-көнкүреш характерындагы мәсьәләләрне хәл итүдә ярдәм итү.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә территориаль ижтимагый үзидарә көчләре белән мөстәкыйль хәл ителергә мөмкин һәм турыдан-туры жирле әһәмияттәге мәсьәләләр белән бәйлә проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелергә тиеш. Мондый эшчәнлекнең төп юнәлешләренә кертелергә мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарә территориясен төзекләндерү, шул исәптән йорт яны территорияләрен яшелләндерү, аларны тәртиптә тоту һ. б. лар;

2) халыкның ял итү урыннарын, уен һәм спорт майданчыкларын да кертеп, ял итү сыйфатын күтәрүдә ярдәм итү, бушлай лекцияләр оештыру, китаплар, фильмнар һәм башкалар белән алмашу, мәдәни, спорт һәм башка ял чаралары, шул исәптән балалар һәм яшьләр өчен һ. б. оештыру һәм уздыру һ. б. лар;

3) территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрендә гражданнарның тормыш куркынычсызлыгын арттыру чараларында катнашу, шул исәптән жәмәгать тәртибен саклау буенча ирекле дежурлыкны да кертеп, хокук саклау органнарына гражданнарның хокукка каршы гамәлләр кылулары турында хәбәр итү, янгынарны сүндерүдә ярдәм итү, табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү, янгынга каршы стендларны тиешле хәлдә тоту һ. б. лар;

4) гражданнарның социаль якланмаган категорияләренә (өлкән яшьтәге, инвалидлар, аз тәәмин ителгән, ялгыз, шулай ук күп балалы гаиләләргә) һәм авыр тормыш хәлендә калган башка кешеләргә, ярдәмгә мохтажларны ачыклау, хәленнән килгәнчә ярдәм күрсәтү, шәфкатьлелек һәм хәйрия акцияләре оештыру, мондый акцияләр үткәрүдә оешмаларга һәм гражданнарға ярдәм итү, территориаль ижтимагый үзидарә көчләре белән хәл ителергә тиешле проблемалар турында социаль яклау органнарына хәбәр итү.

4. Әлегә статьяның 1-3 өлешләрендә территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатларын, бурычларын һәм төп юнәлешләрен санап чыгу төгәл яисә искәرمә булып тормый һәм территориаль ижтимагый үзидарә уставын эшлэгәндә гражданнарның аларның күләменә һәм эчтәлегенә төзәтмәләр кертү хокукын чикләми.

Бүлек 2. Уставны гамәлгә кую, теркәү һәм территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату

5 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында кимендә 10 кешедән торган гражданнарның инициатив төркеме оештырыла.

2. Инициатив төркем:

1) Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советы адресына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую нияте турында хәбәрнамә жибәрә, анда булырга тиеш:

территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр, әлеге территория чикләрен тасвирлауны да кертеп;

күрсәтелгән территориядә яшәүчеләр саны турында белешмәләр бирүгә запрос;

инициатив төркем әгъзалары турында белешмәләр (фамилия, исем, атасының исеме, туу датасы, серия, серия, номер һәм бирү датасы, паспорт яки гражданин паспортын алыштыручы документ, яшәү урыны адресы, Тиешле территориядә яшәү фактын раслаучы документ);

2) Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүне гамәлгә ашыра һәм территориядә яшәүче гражданнарның жыелышларын оештыра, аның чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла;

3) Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләгәннән соң, жирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую, территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү һәм мәсьәләләрне караганда территориаль жәмәгатьчелек үзидарәсе вәкилләрен (вәкилләрен) билгеләү турындагы мәсьәләләрне караган гражданнар жыелышын яисә конференциясен чакыра., территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйле.

3. Хәбәр ителгәннән соң инициатив төркем эш этапларының теләсә кайсысында Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советына Уставны эшләүдә, гражданнар жыелышын яки конференциясен әзерләүдә һәм үткәрүдә Оештыру, методик һәм консультатив ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәгән мизгелдән гамәлгә куелган дип санала.

Статья 6. Территориаль ижтимагый үзидарә территорияләре һәм чикләре

1. Территориаль ижтимагый үзидарә халык тарафыннан гражданнарның жыелышлары яки конференцияләре үткәрү юлы белән, шулай ук гражданнарның түбәндәге территорияләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.:

күпфатирлы торак йортның подъезды;

күпфатирлы торак йорт;

торак йортлар Төркеме;

торак микрорайон;

авыл жирлегә булмаган авыл торак пункты;

гражданнарның башка яшәү территорияләре.

2. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган территория чиклэре шушы территориядэ яшәүче халык тәкъдиме буенча Олы Шүрнәк авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

2.1. Билгеле бер территориядә бер Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла алмый.

3. Бер территория чикләрендә тулысынча яки өлешчә кабатлый торган территориаль ижтимагый үзидарэ органы эшли алмый.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган территория чиклэре өзелмәс булырга тиеш (әгәр аның составына бер торак йорт керә икән).

4.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган территория чиклэре муниципаль берәмлек чикләреннән чыга алмый.

4.2. Билгеләнгән тәртиптә предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларга беркетелгән территорияләрдә территориаль ижтимагый үзидарэ тиешле җир кишәрлегенә ия булучы белән килешенеп гамэлгэ ашырыла.

5. Олы Шүрнәк авыл җирлеге Советы территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе чикләрен билгеләргә яисә Советның хәбәрнамәсе килгән көннән соң 2 айдан да соңга калмыйча территориянең башка Нигезләнгән вариантын тәкъдим итәргә тиеш. Әлеге мәсьәләне утырышка чыгару Совет регламенты таләпләренә туры китереп башкарыла.

Каршылыклар килеп чыккан очракта, чикләрне билгеләү турындагы мәсьәләне өстәмә өйрәнү зарурилыгы булганда, әлеге мәсьәләне карау вакыты озайтылырга мөмкин, ләкин советның чираттагы утырышына кадәр.

Олы Шүрнәк авыл җирлеге Советы инициативалы төркемнең түбәндәге очракларда чикләрне билгеләү турындагы тәкъдимен кире кага:

- әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территория территориаль ижтимагый үзидарэ чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территориягә туры килә икән, әлеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 14 өлешендә каралган нигезләр буенча күрсәтелгән карарны гамәлдән чыгару очракларыннан тыш);

- әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территориядә торак йортлар тулысынча юк икән;

- әгәр әлеге Нигезләмәнең 7 статьясындагы 1 өлешендә каралган тәртиптә һәм срокларда инициатив төркем тәкъдиме Тиешле территориядә яшәүче гражданныр җыелышының беркетмәсе белән расланмаса.

Әлеге Нигезләмәнең 5 статьясындагы 2 өлешенә 1 пунктында күрсәтелгән белешмәләр инициатив төркем тарафыннан тулы күләмдә тапшырылмаган очракта, чикләрне билгеләү турында тәкъдимнәрне карау срогы тулы комплект документлар бирелгән көннән исәпләнә.

Инициативалы төркем тарафыннан дәрәс булмаган белешмәләр бирелгән очракта, документлар инициатив төркемгә кире кайтарыла, чикләрне билгеләү турындагы тәкъдим каралмый.

6. Олы Шүрнәк авыл җирлеге Советы тарафыннан чикләр билгеләнгән очракта, инициатив төркем гамэлгә кую җыелышы яки конференциясен чакыру процедурасын башлый.

Статья 7. Территориаль ижтимагый үзидарэ чиклэрен билгеләү белән бәйле килеп туган каршылыкларны жайга салу тәртибе

1. Инициатив төркем тәкъдим иткән территория башка инициатив төркем тәкъдим иткән территория белән тулысынча яисә өлешчә туры килсә һәм әлеге территориядә территориаль ижтимагый үзидарэ оештырылмаган булса (әлеге территориягә карата Совет тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарэ чиклэрен билгеләү турында Карар кабул ителмәгән), документларны карау киләсе тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Инициатив төркем (алга таба - вәкаләтле орган) биргән документларны алдан карауны гамәлгә ашыручы Орган, тәкъдимнәр тапшырылганнан соң, тиешле территориягә карата тәкъдимнәр биргән барлык инициативалы төркемнәргә, барлыкка килгән хәл турында хәбәр итә һәм әлеге мәсьәләне Совет утырышына керткәнче, совет утырышына чикләрне билгеләү турында килешүгә килергә тәкъдим итә.

Күрсәтелгән килешү булмаганда, инициатив төркемнәр тарафыннан туры килә торган территориядә яшәүчеләр жыелышлары үткәренелергә тиеш, аларда гражданның әлеге территорияне теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарәгә кертү буенча фикере ачыкланырга һәм рәсмиләштерелергә тиеш. Шулу вакытта:

- жыелышның кворумы территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашу хокукына ия халык саныннан туры килә торган территориядә яшәүчеләр саныннан чыгып билгеләнә;

- жыелышта уналты яшкә житкән туры килгән территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше мәжбүри тәртиптә булырга тиеш;

- жыелышта әлеге территориядә чикләрне билгеләү турында тәкъдимнәр биргән барлык инициатив төркемнәр, тиешле сайлау округларыннан сайланган депутатлар, жирлек башкарма комитеты вәкилләре катнашырга хокуклы.;

- туры килә торган территориядә яшәүчеләр үзләре яшәгән территорияне теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарэ чикләрненә кертү вариантлары турында хәбәр ителергә тиеш;

- туры килгән территориядә яшәүчеләр территорияне территориаль ижтимагый үзидарэ чикләрненә кертүнең бер варианты өчен генә тавыш бирә.

Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советы Бер территориаль ижтимагый үзидарэ чикләрненә туры килүче территорияне кертү турында Карар кабул ителгән жыелышлар беркетмәләре нигезендә чикләр билгеләү турында Карар кабул итә.

Территориаль ижтимагый үзидарәләрнең туры килүче территория мөнәсәбәтләрендә башка инициатив төркемнәр тарафыннан тәкъдим ителгән чикләре, әлеге Нигезләмәнең 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килгән очракта, туры килүче территориядән тыш билгеләнә.

Әлеге өлешнең икенче абзацында күрсәтелгән хәбәрнамәне жибәргән көннән 1 ай узгач, жыелышлар беркетмәләре инициатив төркемнәр тарафыннан советка тапшырылмаса, территориаль ижтимагый үзидарэ

оешмасы буенча элеге инициатив төркемнәрнең гамәлләре туктатылган дип санала.

2. Инициатив төркем тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Совет тарафыннан карар кабул ителгән территориягә тулысынча туры килә торган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдим бирелгән очракта, тәкъдим кире кагыла (элегә Нигезләмәнең 8 статьясындагы 14 өлешендә каралган нигезләр буенча чикләрен билгеләү турында советның элек кабул ителгән карарын гамәлдән чыгару очракларыннан тыш).

3. Инициатив төркем тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Совет тарафыннан карар кабул ителгән территориягә туры килә торган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдим бирелгән очракта, инициатив төркем тарафыннан элек билгеләнгән чикләргә үзгәртү белән ризалашу турында жыелыш яки конференция беркетмәсенә күчermәсе тәкъдим ителгән тиеш (элегә Нигезләмәнең 8 статьясындагы 14 өлешендә каралган нигезләр буенча чикләрен билгеләү турында Совет тарафыннан элек кабул ителгән карарны гамәлдән чыгару очракларыннан тыш). Күрсәтелгән жыелыш яки конференция элек билгеләнгән территория чикләре чикләрендә яшәүче гражданның арасында үткәрелә.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенә күчermәсе яңа төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү белән бер үк вакытта тәкъдим ителгән очракта, Совет тарафыннан элек билгеләнгән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү мәсьәләсе карала.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенә күчermәләрен тапшырмаганда, элеге инициатив төркемнәрнең элек билгеләнгән чикләргә үзгәртү буенча гамәлләре туктатылган дип санала.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә элеге территориядә гамәлгә куелган һәм территориянең бер өлешендә яңа территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую күздә тотылса, яңа төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләре гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрен бер үк вакытта үзгәртү белән билгеләнә.

Инициатив төркем яңа территориаль ижтимагый үзидарә оештыруга бәйле рәвештә элеге территориядә яшәүче гражданның жыелышларын яки конференциясен карап тикшерү өчен гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрен билгеләү турында тәкъдим кергә.

Территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турындагы тәкъдим территориаль ижтимагый үзидарә органына жиберелә.

Территориаль ижтимагый үзидарә органы тәкъдим кергән көннән бер ай эчендә жыелышны яки конференцияне билгеләргә тиеш.

Жыелыш яки конференция тәкъдим кергән көннән ике айдан да артмаган срокта үткәрелә.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенә күчermәсе инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Жыелыш яки конференция тарафыннан гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдим кабул ителгән очракта,

гражданнарның инициатив төркеме төзелә торган территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән советка мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарәнең жыелыш яки конференциясе беркетмәсенең күчermәсе дә кушыла.

Территорияль ижтимагый үзидарә органы шулай ук гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдимнәр жибәрә.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенең күчermәләрeн тапшырмаганда, әлеге инициатив төркемнәрнең яңа территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гамәлләрe туктатылган дип санала.

Моңа кадәр гамәлгә куелган территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген туктату һәм аны законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик зат буларак бетерү очраklары искәrmә булып тора.

5. Бер-берсе белән чикләнә торган ике һәм аннан күбрәк территорияль ижтимагый үзидарә берләшкән очракта, инициатив төркем элеккеге чикләрдә территорияль ижтимагый үзидарәне берләштерү, гамәлгә ашыруны туктату һәм берләштерелгән территорияль ижтимагый үзидарәнең чикләрен берләштерү күздә тотыла торган территорияләрдә яшәүче гражданнарның жыелышлары яки конференцияләрe каравына билгеләү турында тәкъдимнәр кертә.

Тәкъдимнәр территорияль ижтимагый үзидарәнең һәр органына жибәрелә.

Территорияль ижтимагый үзидарәнең тиешле органнары тәкъдимнәр кeргән көннән бер ай эчендә үз территорияләрeндә жыелышларны яки конференцияләрe билгеләргә тиеш.

Жыелышлар, конференцияләр тәкъдимнәр кeргән көннән ике айдан да артмаган срокта үткәрелә.

Жыелышлар яки конференцияләр беркетмәләрe күчermәләрe инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Барлык территорияль ижтимагый үзидарәләрнең жыелышлары яки конференцияләрe тарафыннан аларны берләштерү, элекке чикләрдә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату һәм берләштерелгән территорияль ижтимагый үзидарәнең чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр кабул ителгән очракта, гражданнарның инициатив төркеме советка аның чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарәләр жыелышларының яки конференцияләрeнең күчermәләрe дә кушыла.

Юридик затлар буларак теркәлгән территорияль ижтимагый үзидарәләрe берләштерү юридик затларны үзгәртеп кору өчен граждан законнары белән билгеләнгән хокукый нәтижәләргә китерә.

6. Территорияль ижтимагый үзидарәне ике һәм аннан да күбрәк инициативалы төркем бүлгән очракта, территорияль ижтимагый үзидарәне бүлү, элекке чикләрдә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату һәм барлыкка килә торган территорияль ижтимагый үзидарәләрнең чикләрен билгеләү турында тәкъдим кертә.

Тәкъдим территорияль ижтимагый үзидарә органына жибәрелә.

Территориаль ижтимагый үзидарэ органы тэкъдим кергэн көннэн бер ай эчендэ жылышыны яки конференцияне билгелэргэ тиеш.

Жылыш яки конференция тэкъдим кергэн көннэн ике айдан да артмаган срокта үткэрелэ.

Жылыш яки конференция беркетмәсенен күчermәсе инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Жылыш яки конференция тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарәне элеккеге чикләрдә бүлү, гамәлгә ашыруны туктату һәм барлыкка килә торган территориаль ижтимагый үзидарәләрнен чикләрен билгеләү турында тэкъдим кабул ителгән очракта, гражданның инициатив төркеме советка аларның чикләрен билгеләү турында тэкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук жылышның яисә гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә конференциясенен карар күчermәсе дә кушыла.

Статья 8. Оештыру жылышы яки конференция

1. Оештыру жылышын яки конференцияне оештыруны һәм үткәрүне гражданның инициатив төркеме тәмин итә.

2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә 200 дән артык кеше яшәсә, гамәлгә кую конференциясе үткәрелергә мөмкин.

3. Гамәлгә кую конференциясенә делегатлар саны вәкиллекең нормасын кимендә 1 вәкил яисә 30 гражданны 1 вәкил тәмин итәргә тиеш.

4. Гамәлгә кую конференциясенә Делегат гражданны жылышында йә вәкиле булып торучы гражданның имзаларын жыю юлы белән сайлана.

5. Оештыру жылышының яисә конференциянен чакырылуы, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында инициатив төркем Тиешле территориядә яшәүчеләргә, аны үткәрүгә 7 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә, әлеге территориядә яшәүче барлык кызыксынган кешеләрне мәгълүмат белән тәмин итә торган (игъланнар урнаштыру, фатирларны йөрөп чыгу һ.б.), шулай ук жирлек советы, авыл жирлеге башкарма комитеты язма рәвештә хәбәр итә.

6. Гамәлгә кую конференциясен үткәргән очракта инициатив төркем конференция делегатларын сайлауны һәм аларны үткәрү датасы, вакыты, урыны турында хәбәр итүне оештыра.

7. Жылыш яки конференция башланыр алдыннан жылышка яки конференциягә килгән Тиешле территориядә яшәүчеләрне (конференция делегатлары) теркәү үткәрелә.

8. Гамәлгә кую жылышы хокуклы дип санала, әгәр анда тиешле территориядә яшәүчеләрнен өчтән бер өлешеннән дә ким булмаган өчтән бер өлеше катнашса, уналтынчы яшкә житкән;

9. Оештыру конференциясе хокуклы, әгәр анда уналтынчы яшкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләрнен өчтән береннән дә ким булмаган өлешен тәшкит итүче гражданны жыеннарында сайланган делегатлар катнашса.

10. Жылышта яки конференциядә рәислек итүче һәм сәркатип сайлана.

11. Жыелыш яки конференцияне үткөрү процедурасы язма рәвештә алып барыла торган беркетмәдә чагыла. Беркетмәгә жыелышта рәислек итүче һәм жыелыш яки конференция секретаре кул куя.

12. Жирле үзидарә органнары үз вәкилен гамәлгә кую жыелышында яки конференциядә катнашу өчен киңәш бирү тавышы хокукы белән жибәрергә хокуклы.

13. Оештыру жыелышында яки конференциядә карарлар кабул ителә:

- тиешле территория чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында;

территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау турында;

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү турында;

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйле мәсьәләләрне караганда территориаль ижтимагый үзидарәне тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилле (вәкилләрен) сайлау турында.

Күрсәтелгән карарлар ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советының территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгәннән соң алты ай эчендә территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен документлар тапшырылмаган очракта, территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру буенча гамәлләр туктатылган дип санала. Шул ук вакытта Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советының чикләрен билгеләү турындагы карары гамәлдән чыгарыла.

Статья 9. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы

Территориаль ижтимагый үзидарә Уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенң максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

Статья 10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен территориаль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) Олы Шүрнәк авыл жирлегә Советына тәкъдим ителә:

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

- территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында Карар кабул ителгән гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсе, аның нигезендә, аның фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, сериясен, паспорт яки паспортны алмаштыручы документның номерын һәм датасын, һәр вәкаләтле вәкиленең яшәү урыны адресын күрсәтеп, кабул ителде;

- территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Башка документларны тапшыру турындагы таләп, әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, рөхсәт ителми.

3. Вәкаләтле вәкилгә документлар алу өчен, исемлек һәм аны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

4. Авыл жирлеге башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән ике атна эчендә аның уставын теркәү яки теркәүдән баш тарту турында Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советы Карары проектың алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карау жирлек башлыгы тарафыннан төзелә торган комиссия тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин, аның составына депутатлар, жирлек башкарма комитеты вәкилләре керә.

6. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм жирлек Советы утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

7. Гражданнар жыелышының карары буенча вәкаләтле вәкилләр территориаль ижтимагый үзидарә уставын теләсә кайсы этапта, аны Теркәгәнчегә кадәр, Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советы тарафыннан чакыртып алырга хокуклы.

8. Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивлаштырылган булырга тиеш.

9. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып территориаль ижтимагый үзидарә Уставы нормаларының Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, муниципаль берәмлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килүе тора.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территориаль ижтимагый үзидарә оештыруның максатка ярашсызлыгы аркасында рөхсәт ителми.

11. Уставны теркәүдән баш тартуга суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилленгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) язма рәвештә житкерелергә тиеш.

13. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәгән очракта Уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турындагы тамга белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе Советта саклана.

14. Территориаль ижтимагый үзидарэлэр уставларын теркэү турундагы мэгьлүматлар жирлек Советы алып бара һәм жирлек Советы эшләрэндә саклана торган территориаль ижтимагый үзидарэлэр уставлары реестрында чагыла.

15. Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставына кертелэ торган үзгәрешләр һәм өстәмэлэр Уставны теркэү тәртибенэ охшаш тәртиптэ Совет тарафыннан теркәлгә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмэлэр Совет тарафыннан теркәлгән көннән үз көченэ керә.

16. Территориаль ижтимагый үзидарэне юридик зат буларак теркэү Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 11. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамәлгә ашыруны туктату, территориаль ижтимагый үзидарэ органнары вәкаләтләрэн туктату тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ вәкаләтләрэн туктату тәртибе аның Уставы белән билгеләнә.

2. Юридик зат булган территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлеге юридик затны бетерү өчен гамәлдәге законнарда каралган тәртиптэ туктатыла.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэнең юридик зат булмаган эшчәнлеге гражданныр жыелышы яки конференциясе карары буенча йә территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрэ вакыты чыккан очракта, гражданныр жыелышы яки конференциясе тарафыннан 6 ай дэвамьнда яңа органнар сайланмаган очракта туктатылырга мөмкин.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрэ территориаль ижтимагый үзидарэ Уставында каралган очракларда һәм тәртиптэ, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнгән сроктан соң туктатыла.

5. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрэ вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

территориаль ижтимагый үзидарэ органнары вәкаләтләрэн туктату турунда гражданныр жыелышы яисә конференциясе карарлары;

гамәлдәге закон таләпләрэн бозган очракта, суд карары законлы көченэ кергән;

территориаль ижтимагый үзидарэ Уставында каралган башка очракларда.

Глава 3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары

Статья 12. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары

1. Территориаль ижтимагый үзидарэнең иң югары органы булып территориаль ижтимагый үзидарэне гамәлгә ашыру буенча гражданныр жыелышы яки конференциясе тора. Территориаль ижтимагый үзидарэ гражданнырның жыелышы яки конференциясе тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2. Гражданнарның жыелышы яки конференцияләре карары буенча территориаль ижтимагый үзидарә Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары төзелергә мөмкин.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары буларак чыгыш ясый алалар:

- территориаль ижтимагый үзидарәнең бердәм органнары ,территориаль ижтимагый үзидарә рәисе, территориаль ижтимагый үзидарә казначысы һ. б.);

- территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органнары (комитетлар, Советлар һ.б.), гражданнарның жыелышлары һәм конференцияләре арасындагы чорда территориаль ижтимагый үзидарә исеменнән чыгыш ясаучы.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләр формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты, алар тарафыннан карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

Статья 13. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;

2) гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән торак фондын карап тоту, территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, шулай ук жирлек башкарма комитеты белән муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын кулланып, килешү нигезендә дә башкара ала.;

4) элегә органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукий актлар проектларын жирлек советына һәм Башкарма комитетына кертергә хокуклы.

Территориаль ижтимагый үзидарә органнары инициативалы проектны проект инициаторлары сыйфатында тәкъдим итә алалар.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының башка хокуклары һәм бурычлары гамәлдәге законнар, муниципаль хокукий актлар нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

Статья 14. Гражданнар жыелышлары яки конференциясе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнарның жыелышларын яки конференцияләрен билгеләү һәм үткәрү тәртибе аның Уставы белән билгеләнә һәм жыелыш яки конференцияне үткәрү вакыты һәм урыны турында гражданнарга алдан хәбәр итүне күздә тотарга тиеш.

2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, әгәр анда уналтынчы яшкә житкән Тиешле

территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

3. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналтынчы яшкә җиткән Тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән ике өлешеннән дә ким булмаган сайланган делегатлар катнашса, хокуклы дип санала.

4. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар жыелышының яки конференцияләренен аерым вәкаләтләренә керә:

1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә төп юнәлешләр билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы хисапнары карау һәм раслау.

7) инициативалы проектны тикшерү һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.

15 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә рәисе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең бердәнбер органы-территориаль ижтимагый үзидарә рәисе, гражданнар жыелышы яисә конференциясе тарафыннан сайлана һәм тиешле территориядә яшәүче гражданнары, Гражданнар, юридик затлар, дөүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә.

2. Рәис вәкаләтләренә кертелгән:

гражданнар жыелышларын, конференцияләрен әзерләү һәм үткәрүне оештыру, гражданнарның жыелышларын һәм конференцияләрен алып бару;

кабул ителгән карарларның үтәлешен контрольдә тоту;

территориаль ижтимагый үзидарә кассасы чараларын тоту юнәлешләрен эшләү;

гражданнар жыелышлары һәм конференцияләре карарлары нигезендә ижтимагый касса чаралары белән эш итү;

гражданнар жыелышлары һәм конференцияләре карарларын, беркетмәләрен имзалау;

ижтимагый характердагы башка мәсьәләләрне хәл итү.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегиаль органнары (комитетлар, Советлар) каралган булса, территориаль ижтимагый үзидарә рәисе сайланмый, ә аның функцияләрен территориаль ижтимагый үзидарә комитеты (Советы) Рәисе башкара.

16 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә казнасы

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ (жәмэгать кассасы) акчаларын жыю, исәпкә алу һәм тотуның дәрәслеге өчен жавап бирүче гражданныр жыелышы яисә конференциясе тарафыннан сайланучы бердәнбер финанс органы территориаль ижтимагый үзидарәнең казначысы булып тора.

2. Казначей вәкаләтләренә карата мөнәсәбәт:

гражданнырның акчалата взносларын исәпләү;

акча жыю һәм исәпкә алу;

территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе тарафыннан ижтимагый касса чараларын дәрәс итеп тотылуын контрольдә тоту;

халык алдында һәм территориаль ижтимагый үзидарэ органнары алдында ижтимагый касса чараларын тоту турында хисап.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органнары (комитетлар, Советлар) каралган булса, территориаль ижтимагый үзидарәнең казначысы сайланмый, ә аның функцияләрен территориаль ижтимагый үзидарэ комитеты (Советы) казнасы башкара.

17 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ комитетлары (Советлары)

1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органы (комитет, совет һ.б.), территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә, жыелышта һәм (яки) конференциядә яшәү урыны буенча гражданныр тарафыннан сайлана.

2. Комитет (совет) территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнгән срокка кимендә өч кеше сайлана. Коллегияль орган составына комитет (Совет) һәм комитет (совет) рәисе керә.

3. Жирле үзидарэ комитеты (Советы) территориаль ижтимагый үзидарэ исеменнән гражданнырның жыелышлары яки конференцияләре арасында үз вәкаләтләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәгән мизгелдән бирле чыгыш ясый.

4. Комитет (Совет) компетенциясенә түбәндәге мәсьәләләрне хәл итү кертелергә мөмкин:

территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән комитет (Совет) белән житәкчелек итү территориаль ижтимагый үзидарэ рәисенә йөкләнмәгән очракта, Комитет (совет) рәисен сайлау;

комитет (Совет) әгъзаларын сайлау;

комитет (Совет) ижтимагый кассасын булдыру һәм акчаларны тоту тәртибен билгеләү;

Олы Шүрнәк авыл жирлегә жирле үзидарэ органнары белән хезмәттәшлек;

гражданныр жыелышының һәм (яки) конференциясенә аерым компетенциясенә кертелмәгән башка мәсьәләләр.

5. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән тиешле территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе чикләрендә яшәүче теләсә кайсы гражданның комитет (Совет) утырышларында катнашу хокукы каралырга

мөмкин. Комитет (совет) утырышында Гражданнарның катнашу тәртибе территорияль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

Статья 18. Комитет (совет) рәисе)

1. Комитет (совет) рәисе-территорияль ижтимагый үзидарәнен сайланулы заты-комитет тарафыннан үз составыннан сайлана һәм гражданнар, юридик затлар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә комитет (совет) тәкъдим итә.

2. Комитет (Совет) Рәисе вәкаләтләренә әлегә Нигезләмәдә территорияль ижтимагый үзидарә рәисе өчен билгеләнгән вәкаләтләр, шулай ук комитет (совет) эшчәнлеген оештыру буенча үз вәкаләтләре керә.

3. Казначы-территорияль ижтимагый үзидарәнен сайланулы заты-ижтимагый касса чараларын жыю, исәпкә алу һәм тотуның дәрәслеге өчен жавап бирә.

4. Казна комитеты (Совет) вәкаләтләренә әлегә Нигезләмәдә территорияль ижтимагый үзидарә казначысы өчен билгеләнгән вәкаләтләр керә.

5. Территорияль ижтимагый үзидарә Уставы нигезендә комитет (совет) территорияль ижтимагый үзидарә органнарын тотуга керемнәр һәм чыгымнар сметасында каралган үз акчалары чикләрендә рәис һәм казначыга түләү рәвешләрен һәм күләмнәрен мөстәкыйль билгели.

19 Статья. Территорияль ижтимагый үзидарә органнары карарлары

1. Территорияль ижтимагый үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында карарлар кабул итә. Карарлар кабул итү тәртибе территорияль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

2. Территорияль ижтимагый үзидарә органнары тарафыннан үз компетенциясе чикләрендә кабул ителгән карарлар тиешле территория чикләрендә яшәүче гражданнар, шулай ук әлегә территориядә эшчәнлек алып баручы, территорияль ижтимагый үзидарәнен законлы хокукларына һәм мәнфәгатләренә кагылышлы башка гражданнар һәм юридик затлар тарафыннан үтәлә.

3. Территорияль ижтимагый үзидарә органнары карарлары жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары өчен тәкъдим итү характерына ия.

Глава 4. Территорияль ижтимагый үзидарәнен ыкътисадый нигезе

Статья 20. Территорияль ижтимагый үзидарәнен финанс ресурслары

1. Территорияль ижтимагый үзидарәнен финанс ресурслары үз акчаларыннан, шулай ук предприятие, учреждение, оешма, гражданнарның ирекле кертемнәре һәм иганәләре, үз эшчәнлекләреннән кергән керемнәр, шулай ук закон белән тыелмаган башка керемнәр хисабына тора.

2. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчэнлегенэ гражданның акчалата кертемнәре күләме турындагы карар гражданның жылышы һәм (яки) конференциясе тарафыннан кабул ителә һәм күрсәтелгән взносларны ижтимагый кассага кертүнең төрле периодиклыгын күздә тоталар.

3. Гражданның акчалата взносларын исәпкә алу, саклау, куллану һәм контрольдә тоту территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары, жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру максатларында, жирле үзидарэ органнары белән шартнамәчел мөнәсәбәтләргә керә ала.

5. Жирле бюджеттан акча территориаль жәмәгать үзидарәсе һәм жирлек башкарма комитеты арасында төзелгән шартнамәләр нигезендә, бюджет законнары таләпләре нигезендә, шул исәптән бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характердагы принцибын үтәп, бирелергә мөмкин.

6. Жирле бюджеттан акча бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе Чираттагы финанс елына жирлек бюджетын раслаганда Советның норматив хокукый акты белән билгеләнә.

21 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ мөлкәте

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ территориаль ижтимагый үзидарэ территориаль ижтимагый үзидарэ чаралары хисабына сатып алынган яисә закон тарафыннан тыелмаган башка ысул белән милеккә ия булырга, аннан файдаланырга һәм эш итәргә хокуклы.

2. Мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ мөлкәте һәм финанслары белән эш итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.

Глава 5. Территориаль ижтимагый үзидарәнең гарантияләре һәм жаваплылыгы

Статья 22. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлеге гарантияләре

1. Жирле үзидарэ органнары:

жирлек халкына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукын тормышка ашыруда ярдәм итәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ органнарына оештыру һәм методик ярдәм күрсәтәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын аларның эшчәнлеге өчен кирәкле мәгълүмат белән тәэмин итәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ фикерен исәпкә алырга кирәк булган мәсьәләләр исемлеген билгели;

халык жылышларының, конференцияләренен, территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының карарларын үтәүгә ярдәм итәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ органнары арасында бөхэслэрне хэл итүгэ ярдэм итэ.

2. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының мөрөжөгатылэре законнарда билгелэнгэн срокларда мәжбүри каралырга һәм алар буенча жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан чаралар күрелергә тиеш. Карау нәтижелэре турында территориаль ижтимагый үзидарэ органнарына хэбэр ителэ.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары, Тиешле территориядэ яшәүчелэр хокукларын бозучы жирле үзидарэ органнарының һәм вазыйфай затларының карарларына, гамәллэренэ (гамәл кылмауларына) дэгъва белдерүлэре турында законнарда билгелэнгэн тәртиптэ судка мөрөжөгаты итэргэ хокуклы.

23 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэнең дәүләт органнары, жирле үзидарэ органнары, оешмалар һәм ижтимагый берләшмэлэр белән хезмәттәшлеге

Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары законнарда билгелэнгән бурычларны һәм эшчәнлекнең төп юнәлешлэрен гамәлгә ашырганда жирле үзидарэ органнары, хокук саклау органнары (полиция участок уполномоченныйлары, балигъ булмаганнар эшлэре буенча бүлекчелэр һ. б.), янгынга каршы хезмәт, санитар-эпидемиологик күзәтчелек, халыкны эш белән тәмин итү, социаль яклау органнары, торақ-эксплуатация хужалыгы оешмалары, ветераннар, инвалидларның ижтимагый берләшмэлэре, башка органнар, оешмалар, оешмалар белән үзара бәйләнештэ торырга хокуклы., ижтимагый берләшмэлэр белән хезмәттәшлек итү.

24 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының жаваплылыгы

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының жаваплылыгы алар тарафыннан Законнар, муниципаль хокукый актлар бозылганда барлыкка килэ.

2. Тиешле территориядэ яшәүчелэрнең хокукларын, законнар нормаларын һәм муниципаль хокукый актларны бозып кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының карарларына һәм гамәллэренэ судта жирлек башлыгы, Совет, гражданнар тарафыннан законнарда билгелэнгән тәртиптэ шикаять бирелергә мөмкин.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары Тиешле территориядэ яшәүчелэр алдында жаваплы. Тиешле территориядэ яшәүче гражданнарның ышанычы югалган очракта, территориаль ижтимагый үзидарэнең сайлау органы эгъзалары, сайланулы затлар, гражданнарның жыелышы карары буенча һәм (яисэ) конференциялэрнең территориаль ижтимагый үзидарэ уставында билгелэнгән тәртиптэ чакыртып алынырга мөмкин.